

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post în lăintru monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 56.

Sibiu, 12/24 Iuliu 1878.

Anulu I.

Transilvania.

Conferența alegătorilor de naționalitate română din marele Principatu alu Transilvaniei convocată la Sibiu pe 8/20 Iuliu a. c. a fostu asta-data mai pucinu numără, decâtu în ori-care altu periodu electoral de la 1866 încôce. Din 75 de cercuri electorale, în care este împartită Transilvania, abia s'au aflatu de față 32 de alegători veniți din afara, era restulu până la numărulu de 69 căți s'au conșcris, a statu din alegători sibieni și câțiva din vecinatati. De alta parte înse, pe câtu de pucinu fu cercetată această conferența, tocma pe atâta discușiunile meritorie, care au decursu atâtu în comisiunea de 9 dela 2½ până la 6, câtu si dela 6¼ până la 9½ ore s'au în adou'a ședința plenară, au fostu foarte interesante și instructive, în câtu trebuie se regretamu noi că si alți ascultători, că nu s'a potutu îngriji de unulu s'eu doi stenografi capabili, spre a se aduce la cunoscința națiunii și a compatrioților noștri de alte limbi tote argumentele audite pro și contra dela aparatori politici de activitate parlamentară în diet'a Ungariei, că si dela defensorii politicii de rezistență pasivă pe terenulu legislativ. Processele verbale ale acestei conferențe naționale le presupunemu comunicate publiculu prin press'a noastră periodică, înse numai pe scurtu, pe câtu permite scurtimea timpulu în adunari de acestea. Dăra natur'a cestiunei transilvane, cumu si interesele noastre vitale aru cere, că țienut'a noastră politică față cu legislațiunea și cu compatrioții noștri se fia dilucidată și motivată cu argumente așa, în câtu nu numai se o justificamu de ajunsu, ci se o si dăm în apărare opiniunei publice a lumii europene civilizate, că se judece densa între noi și adversarii noștri politici.

Pentru-că lectorii se cunoscă în câțiva argumentele ambelor parti concertante atâtu în comisiune, câtu si în ședința plenară, le vomu resuma pe câtu ne ajută memori'a încependu cu ale aparatorilor activității parlamentare, s'eu precumu o definira chiaru ddloru, opozițiune prin activitate parlamentară. Referențele și oratorulu principale din acea parte fu dn. avocatulu Ioanu Stravoiu dela Brașiov. Dăra începî combaterea rezistenței pasive cercetandu mai antaiu cauzele care au concursu, că în a. 1869 mai toti românii se adoptă

acea politică. În a. 1867 pre candu deputatii transilvani fuseseră chemați la diet'a de încoronare a Ungariei, se află între aceia și 12 înși de naționalitate românească. Pe atunci speranțele românilor era mari, că supunendu-se la voințele superiori, își voru salva drepturile naționale și politice, castigate mai înainte. După trei ani înse națiunea română se vedî aruncată pe uscatu, scōsa din acelea drepturi scumpe, era această experiență tristă o disgestă și amară foarte și o împinsă în politică rezistenței pasive. În această luare exemplulu dela magiari și cehi, crediendu că precumu aceștia, așa și românii își voru recastiga drepturile lor cu ajutorulu acelei politice. În acea parere 'ia întăritu și credința lor în o durată scurtă a dualismulu. Dn. Stravoiu dice, că românii s'au înșelat reu în acea speranță a lor; era într'aceea passivitatea avu alte urmări triste și anume, că națiunea noastră fu și mai e descrisă ca inemica a statulu, și apoi pe acestu temeiu adreșării ei își arōga dreptulu de a o sfărma și nimici. Totu în acelu timpu poporulu se deslipe de înțelegința națională, apucă pe manile altora, merse la urnă, adică deveni activu și se demoralisă. Mai este și unu altu reu, că adică unguiloru le convine passivitatea înțeleginței române.

De aci înainte oratorulu trecîndu la cestiunea autonomiei Transilvaniei, dăse i se pare, că deca aceea ni s'ar restitui chiaru astadi, mană era o amu perde; din cauza că de si locuitorii de naționalitate română se află în majoritate absolută, dăra legea electorală cu censu nu 'iar permite se 'si facă majoritate și în diet'a Transilvaniei, precumu nu 'ia permisu nici în 1863—5, candu chiaru și numai față cu sasii abia era în majoritate de câțiva membrii; era deca aru fi vōitu se între si magiarii în acea dietă, reprezentanții români era se remana definitivu în minoritate, mai alesu după se conservase și institutul de regaliti în trecut; prin urmare cele două națiuni aru putea vota si astadi din nou uniunea, seu chiaru fusiunea Transilvaniei cu Ungaria. În câtu pentru dualismu, éta că acela se înnoi pe alți diece ani, si nu noi vomu putea fi aceia, carii se oprimu pe locu carulu statulu, care ne-ar sfărma cu totul.

A mai observatu dn. Stravoiu cu multu aplombu, că passivistii nu sunt de loc consecenți atunci candu ei dicu, că passivitatea o întielegu si o reducu

numai și numai la alegeri pentru diet'a Ungariei, era de aci încolo ei ceru, că națiunea se ia parte la ori care alte alegeri (de es. municipale și comunale), se si supunu la tote legile aduse de către diet'a Ungariei, le eșcută ori-unde se cere, ba multi din ei primescu și funcțiuni publice etc.

Din acestea cauze dn. Stravoiu recomanda alegătorilor de naționalitate română abaterea dela politică passivității și intrarea în acțiune, pentru-că prin deputatii aleși se pōta face opozițiune în dietă, pe terenulu legal. Întru altele recunōșce și dă, că pe langă legea electorală modificată în a. 1874 românii nu voru fi în stare se alege deputati români, decâtu celu multu în vreo patru cercuri, precumu și că tote relele numerate de passivisti, făcute națiunei române de către adversarii ei, eșistu în adeveru.

Dn. Nicolae Christea redactorulu „Telegrafulu romanu” face analiza dreptulu de stat alu Transilvaniei încependu cu catastrofa dela Mohăciu 1526, după care Transilvania se desparti de Ungaria; vine la legislațiunea acestei țări cu națiuni și confesiuni recepte și tolerate, află că constituțiunea Transilvaniei, a fostu prea funestă pentru națiunea română și confesiunea sa, prin urmare nu avemu nici-o cauză de a o mai dori. După dn. ocatorulu atinge legile din 1848, periodulu absolutismulu, actele din 1860 et 61, cele din a. 1863 și diet'a Transilvaniei, despre care dice curatu, că aceea nu s'a deschis pe bazea dreptulu publicu vechiu, și că aceea n'au avutu durată, de aici deduce, că românii din Transilvania au trebuit se facă, precumu au făcutu ei în a. 1865, (că adică au parasit diet'a dela Sibiu, care încă nu era dissolvită și au alergatu la cea aristocratică dela Clusiu.) De aci încolo dn. Christea cere, că se urmamu politică tradițională; din cauză dualismulu se nu renunțiemu la drepturile noastre. Forulu în care trebuie se ni le cautamu pe acelea, este după dă, diet'a Ungariei. Românii se mērgă acolo, unde'i chemă, că deca nu voru merge, drepturile se prescriu (Verjährung, paragrafia, perderea drepturilor.) Dn. Christea încă cunoscă și știe, că deca ne vomu decide se alegemu, abia vomu reusi în 3 s'eu 4 cercuri electorale din cele 75; dăra după dă, de ar fi numai unulu, dăra acele se fia unulu că genialulu barbatu O'Connell din Irlandia, ar fi în stare se facă minuni. Preste

Foisiór'a „Observatoriului“.

Ros'a din Caucasu.

Poemă dramatică de Rudolf Gottschall tradusă în prosă.

(4 Continuare.)

Scen'a a șapteă.

Sarem'a singura.

Nici-unu cuventu de grație, pre candu Aslan voia se-lu scape! Oh, poporulu meu este nobilu și falsi sunt inamicii lui. Vai mie! Tōta ap'a Chiroșulu nu este în stare se spele infami'a de pe capulu meu, — pentru-că prin fia-care blastemu 'mi șioptesc: te iubescu! Ilu urescu, si-lu iubescu! Inse elu, elu nu me iubescu precumu m'au iubit Aslan! Elu s'a jucat cu mine, a lasatu se lunea amorulu meu, precumu lunea acestu sîru de margele printre degetele lui, și acumă me lasă se cadu așa de adencu, precumu cade o stea din baldachinulu alu cerulu azuriu. Ce 'i amu fostu eu lui? Numai odor și ambra pentru orgoliulu seu capu! Oh, Allah, Allah! si din cauză lui m'amu făcutu tradătoarea poporulu meu! — Melancolicu se redică pe de asupra ciparșiloru stēu'a vechiulu și mortulu meu amoru. Pe tine Aslane, trebuie se te scapu! Cetele noastre șosescu de abea la nōpte si tu ai se mori încă în această sēra. Nicidecum! Este în jocu o viață scumpă și eu trebuie se me duc la ai mei cu ori ce pretiu. Nu me temu de man'a lor; — ea me pōte lovi, numai Aslan se scape! Inse cumu se fugu de aici! Voi puteri piōse ale cerulu, inspirati'mi unu consiliu întieptu, voi care aparati viati'a omenilor buni! (Se repede spre intrare.)

Scen'a a optă.

Godunof. Sarem'a.

Godunof. Unu cuventu, dulce copila.

Sarem'a. Plēca si me lasă!

Godunof. Te iubescu!

Sarem'a. Eu ve urescu pe voi toti!

Godunof. Sarem'a, fii a mea!

Sarem'a. Plēca de aci!

Godunof. Eu nu viu la tērgu cu man'a gōla!

Eu 'ti oferu unu pretiu mare — Sarem'a! Viati'a lui Aslan se află acumă în man'a mea — Voiesci se fii a mea, tu me întielegi?

Sarem'a. Tu ai vrea.

Godunof. Ce vrei, servitori Tiarulu sunt date a nu vedē cu amendoi ochii, candu 'i orbesce vre-unu rubinu s'eu vre-unu diamantu! Tu esti diamantulu celu mai frumosu; eu închidu ochii, spre a 'i deschide incantati de frumseti'a ta.

Sarem'a. Departēdia-te! Nu 'mi trebuie acestu pretiu — negutiatoru de sclavi, plēca!

Godunof. Cu această nu'mi scapi, cugetă bine!

Sarem'a. Aci nu este nemicu de cugetatu.

Godunof. Nu 'ti sunt eu frumosu destulu? Ti este perulu meu prea șbirlitu, faci'a prea palidă și fruntea 'mi prea încrețită? Anim'a 'mi este infocată, pulsulu 'mi sbōră și sufletulu meu de si locuesce într'o colibă rea, totusi este totu așa de regală că si alu teu în palatu!

Sarem'a. Plēca, 'ti dicu! Oh, nu este nici-unu ajutoru, nici-o scapare!

Godunof. Eu sunt unu fiu de curendu nascutu alu noroculu; — ceilalti 'mi au prapaditu totu si eu trebuie acumă se 'mi rapescu fericirea!

Sarem'a. (i scōte spad'a din tēca la apropierea lui indrăsnētia.) Acumă sunt asigurată!

Godunof. Femeia nebună — pentru ce acestu șgomotu și parada din scōl'a de scrimă?

Sarem'a. (după o scurtă reflecșiune la o parte.) Această este calea — o vediu — această este mântuirea! (Tare.) Ascultă, Godunof, este o încercare desiērtă a forții a anim'a, care nu este a ta. Tu nu o vei castiga nici-odată, înse acela o a pierdutu pentru totu-deauna scapa-me de elu!

Godunof. Ce dici? Ce pretindu tu?

Sarem'a. Eu nu mai pociu sta în apropierea lui Cericof. Eu ilu urescu acumă si tu încă n'ai cauză se-lu iubesci. Ei bine, — vino se mergemu mană în mană!

Godunof. Ce amu se facu?

Sarem'a. Se me conduci din fortu, pentru că ordinulu teu este ascultatu de sentinele. Că si candu amu merge la preumblare incălecamu caii; înbracată într'o mantă de calaretiu nu vōiu fi descoperită la drēpt'a ta!

Godunof. Hm, hm — o amu întielesu — fuga, rapire! Ce e dreptu, o aventura camu tredită! Mantaoa 'mi-o lasi apoi mie — nemicu mai multu si cu această pociu lua calea întōrsa.

Sarem'a. Si satisfacerea urei tale n'are nici-o valōre pentru tine? Ingamfatu voiesce se me tarēscă cu puterea la Petersburg că sclav'a lui. Elu se laudă cu posesiunea lui că sigură; elu se va amagi — si noi — noi triumfamu!

Godunof. Această n'aru fi tocmai reu — si pociu se o audiu! Columbarulu este gol, columb'a au șburatu! Dulce-amaru elu privesce după densa! Dulce în șuvenirea plăceriloru incantătoare si — amar, pentru-că ele s'au prefăcutu în spumă!

Sarem'a. Oh, nu mai întârdia!

Godunof. Mai bine într'adeveru se nu o posēda nici-unulu, decâtu numai elu singuru!

Sarem'a. O faci, o vei face, nu este așa? Dă 'mi parol'a, parol'a ta de onōre si — aicea n'ati ērasi spad'a!

Godunof. Spad'a imperatulu în man'a unei femei! În totu-deauna 'mi au remasu din tōta fericirea ștralucitōre a lumii numai tēc'a gōla. Dă 'mi spad'a! Bine — parol'a mea! Vomu incăleca!

Sarem'a. Îti multiamescu!

Godunof. N'amu lipsa de multiamirea ta! Pe D-dieulu meu! nu o facu pentru tine, pentru-că amorulu meu nu este visulu unui june. Nu o asi face pentru unu zimbetu amicabile alu budiilor tale; nu pentru o privire gratiōsă a ochiloru tei — de picături că acestea

acestea toate dsa crede, că avem lipsa mare de școală parlamentară; deci se mergem la dietă din Ungari a că se o facem etc.

Ne-a parut reu, că unii ascultători intrerupea ici coplea pe dn. Christea, pre candu isi apară mai cu doioșia punctele sale de vedere.

Politică activității său politice active o mai apară în adunare încă numai dn. profesor Filipescu, totu dela Brașov, care premise, că dlui ar fi cel mai tineru din toti membrii adunați, dară 'i s'a contradișu din mai multe parti, apoi declară că pe densulu nu l'a convinsu nici-unu argumentu alu pasivistilor, si totuodata că poporul nostru lasatu de voi'a sa este foarte demoralizat; atunci inse s'a redicatu unu murmur general si desaprobari din toate partile.

(Dupa acestea voru urma în Nr. viit. argumentele aparatorilor politice de pasivitate.)

Politică rezistentiei pasive fu adoptata din nou cu 36 voturi contra la 25. Acesta spre rectificarea cifrelor esite în diariile neromanesce.

— În dilele din 20 si 21 Iuliu au tînutu si barbatii natiunei sasesci în numeru de 35 conchiamați din toate tînuturile locuite de sasi, conferența lor electorală si totuodata nationale. Acea conferența nu avuse caracteru publicu, dară Sieb-D. Tageblatt, organu energiosu alu opozițiunei sasesci, comunica în Nr. seu din 22 Iuliu unele rezultate prea interesante ale acelu consultatiuni. Dupa constituirea conferenței prin alegerea dlui Iosifu Bedeus de presedinte si a dlui Carolu Klein de actuariu, fostulu deputatu la dieta dn. Emilu de Trauschenfels avu curagiulu se esa în faci'a adunarei cu unu memorialu scrisu, în care declara că elu tîne cu ministeriulu actualu, apoi indemnă pe sasii carii voru si alesi, că se se inscria si ei la vreunulu din cluburile dietali (fresce mai bucurosu la celu ministeriale). Urmarea fu, că conferența luă concludu unanimu, cumca ea desaproba si respinge definitivu propunerea lui Trauschenfels în toate partile sale si cu atatu mai pucinu voiesce se audia ceva de partidă gubernamentală. Cu privire la alegerile dietali de acum, conferența decisese din capulu locului, că programă nationale sasescă din anii trecuti (cea compusa în adunarea dela Medesiu?) nu o ia în nici-o discussiune nouă, apoi mai luă trei concluse, alu caroru simburu este: Comitulu centralu alu partidei nationale sasesci declara, că apararea energiosă a intereselor nationale se pôte realiza numai prin alegerea unoru deputati că aceia, carii se voru obliga, că voru remanea uniti si solidari între sine, si în tote afacerile importante se voru supune la disciplină clubului. 2. Nu va fi permisu nici-unui deputatu sasescu a primi funcțiune de statu. 3. În cercurile electorali în care sasii n'au majoritate, alegatorii sasi se 'si dea voturile lor regulatu la candidati de ai opozițiunei, era nu la ai gubernului.

Pe din afara se spune, că între membrii acestei conferențe sasesci a fostu vorba multă si despre adoptarea politice de pasivitate, dară în fine se învoia la mesurile sus aratate, că adeca deputatii sasi se stea de aci înainte strinsu regulati în opozițiune. Asia bietii sasi, de si mai întiepti decâtu romanii, dupa 10 ani de cercari ajunsera în fine la cunoscintiă, că politică lor de mai înainte nu le-a ajutat nimicu, ci mai virtosu ia surpatu.

(Pusețiunea sasilor în Ungari'a. Intre nenumerate publicatiuni ce se propaga în dilele acestea agitate, este si una care esi tocma acum de sub tipariu aici în Sibiu în limbile german'a si magiara titulata: „Die Stellung der siebenbürger Sachsen in Ungarn von Oskar von Meltzl. Hermannstadt. Verlag von A. Schmiedicke 1878. Acesta dissertatiune se ocupa si de romani într'unu modu foarte batetoriu la ochi. Famili'a Meltzl immigrata, deca nu ne insielamu, numai sub Mari'a Teresi'a în patri'a noastră, niciodata nu s'a topitu de vreo iubire către poporul românesc. Celu ce vrea se cunósca

tînesce lespedea inferbentata, dară ele nu stingu setea înflacarata. O facu pentru mine, nu pentru amorulu meu, nu, ci pentru că se 'mi satura ur'a. A 'i rapi o piatra de pe joculu fericirii lui, acesta 'mi împle anim'a de o bucuria nespusa!

Sarem'a. Vei îngriji tu de cai si de mant'a? Godunof. Eata-me că plec; tu 'mi vei urma mai tardiu! Intrarea si esirea ta aici este fara prepusu si neobservata! Cas'a mea se afla langa sianti, a trei'a dela porta care conduce în afara. Ha, ha! bunulu Cericof. — elu va delira pucinu, — si ironi'a mea triumfatore 'i va pipai pulsulu! La revedere deci, — te asteptu Sarem'a! (Ese.)

Sarem'a. Oh, unu calu inaripatu de o putere selbateca! Precumu sbóra sagét'a de pe córdă arcului, fulgerulu din ceru si dorulu animei, asia se me duca sborulu seu în taber'a amicilor! Eu 'lu voiu scapa — eu singura — si vai voue la toti, deca acum se voru rostogoli lavinele de pe coline. (Se întorce se plece.) (Cortin'a cade.) (Va urma.)

mai de aprópe antipathiile auctorului, 'va face bine sei deschida pamfletulu său libellulu dela pagin'a 31 înainte.

— La Lupeni, în comit. Hunedórei, s'a incinsu bóla de vite asia de periculósă, cătu într'o singura di au caditu preste 100 de capete. S'au luat mesuri stricte spre a pune capetu infricosiatulu pericolu.

— Omoru. La orasielulu Clusielu (Kojocna, Kolos) unu unguru anume Bartha, avendu mania pe inginerulu calei ferate, la alu treilea tunellu l'a inpuscatu.

Procesulu verbale

susceputu în conferența partidei nationale romane tînută în Sabiu la 20 si 21 Iuliu, în urm'a invitatiunei facute de către Clubulu membrilor romani ai reprezentantiei municipiului Sibiu, fiendu de facia membrii alegatori inscrisi în listele alaturate la acestu procesu verbale sub A. si B. Sumariulu acestui procesu verbale este urmatoriulu:

Siedinti'a a I-a din 20 Iuliu.

I. Adunandu-se alegatorii romani veniti pentru a participă la conferența partidei nationale romane în localulu destinatu pentru siedintiele conferenței, presedintele clubului membrilor romani ai reprezentantiei municipiului Sibiu, d. archimandritu Nicolau Popea că convocatori alu acestei conferențe, o deschide conformu programei alaturate sub lit. C. prin una cuventare, prin care arata motivele ce au indemnatu pre clubulu membrilor romani din Sibiu în contielegere cu alte cluburi romane din tiera si cu alti barbati singuratici la convocarea acestei conferențe. Saluta pre membrii cari au venitu pentru a participă la această conferența în unu numeru destulu de frumosu facia de impregiurarile nefavorabile, de unde se vede interesulu viu ce'lă cultivéza inteligenti'a romana facia de cauzele nationale, ceea ce nici se pote altcumu, deca voimu a remană că natiune viia, si deca nu voimu se mai fimu unelta altora. Acestu interes 'lu reclama demnitatea nostra nationale, interesulu comunu, impregiurarile intetitorie si spiritulu tempului în care vietuimu. Face istoriculu desvoltarei vietiei politice a natiunei romane, arata cumca natiunea romana totu de-un'a au avutu barbati, cari de si mai pucini la numeru si sub impregiurari cu multu mai grele, s'au interesatu, cătu trebue se ne miramu cumu una mană de omeni au sciutu află în acelu chaote tîent'a spre salutea natiunei, si cumca tote triumfurile raportate în tempuri atatu de grele le-au raportatu cu armele scientiei si ale moralitatiei, le-au raportatu prin redicarea intereselor nationale asupra celor particularie. În fine recomanda că si noi se urmamu acestu esemplu, se formamu unu trupu si unu sufletu si se lucramu, că între noi se domnésca concordia si solidaritatea, că-ci atunci tote lucrurile nostre voru fi încoronate si în venitoriu cu rezultatele cele mai bune. Conferența raspunde la această cuventare prin aclamari de „se traiasca.“

II. Se pune la ordenea de di punctulu alu 2-lea din programa, adeca constituirea conferenței partidei nationale romane. Presedintele invita conferența pentru a procede la alegerea ad hoc a unui presedinte, a unui vice-presiadiinte si a lor doi notari. — Conferența se constituie alegendu-si de presedinte pre d. Nicolau Popea, de vice-presedinte pre d. Anania Trombitiasiu si de notari pre dr. Iosifu Hodosiu si pre dr. A. P. Alessi.

III. Dn. Visarionu Romanu face propunerea de a se conscrie toti membrii îndreptatiti la alegeri de deputati dietali, căti se afla de facia, precumu si de a se stipulă numerulu membrilor necesari la aducere de conclusiuni valide. Dn. dr. Ios. Hodosiu, spriginitu de Dn. adv. Preda propune, că conferența se decida, că tote hotaririle se se faca prin membrii de facia ori în ce numeru se voru află acesti'a, si această pentruca conferența nu are vre-unu regulamentu, în care se fia stipulatu numerulu membrilor necesari la aducere de conclusiuni valide; mai departe propune, că pentru conscrierea membrilor de facia se se deschida una lista de subscriere, care lista va avé a se aclude la acestu procesu verbale. — Punendu-se la votisare mai antaiu propunerea dn. adv. Preda, se primesce.

IV. Dn. Vis. Romanu roga conferența de a primi, că propunerea sa se între la procesulu verbale. — Conferența primesce această rogare.

V. Presedintele anuntia, cumca a primitu una telegrama dela dn. Acsente dela Alba-Juli'a, prin care comunica cumca nu pote participă la această conferența, inse se declara pentru politică pasivitatiei, care telegrama se alatura la acestu procesu verbale sub D. — Se ia spre scientia.

VI. Presedintele pune la ordine punctele 4 si 5 din programa, adeca alegerea unei comisiuni

de noue (9) membrii cu insarcinarea, că până la prossim'a siedintia se presente conferenței una opiniune motivata asupra tîenutei alegatorilor romani facia de alegerile deputatilor la dietă Ungariei pentru periodulu prossimu, spre care scopu se suspende siedinti'a pentru cinci minute. Redeschidendu-se siedinti'a, presedintele comunica conferenței primirea a lor doué telegrame dela Gherl'a si anume un'a dela dn. Negritiu în numele Romanilor din giurulu Gherlei, prin care isi esprimu dorinti'a de a se decide remanerea în opusetiune pasiva; si a dou'a dela redactorele Predicatorelui, prin care se esprime dorinti'a de a persiste în pasivitate solidara că singur'a arma contra opresiunei inamicilor Romanismului, cari telegrama se acludu la acestu procesu verbale sub E. si F. — si se iau spre scientia.

VII. Presedintele pune la ordenea dilei alegerea membrilor în comisiunea de 9 si comunica, cumca în urm'a consultarilor ce au premersu, a primitu doué propuneri identice în privinti'a persónelor de a se alege în acea comisiune. — Cétindu-se un'a din aceste propuneri, conferența alege în comisiunea de 9 prin aclamatiune pre urmatorii membrii: Georgie Baritiu, Anania Trombitiasiu, Adv. Stravoiu, Adv. Ioane Romanu, Dr. Ios. Hodosiu, Dr. A. P. Alessi, Dr. Stoi'a, Nicolau Cristea si Gerasimu Candrea.

VIII. Presedintele pune la ordenea dilei tempulu la care se se incepa prossim'a siedintia. — Conferența dupa una desbatere la care au participatu d. Cosma, V. Romanu, dr. Hodosiu si G. Baritiu, primesce propunerea d. V. Romanu, că prossim'a siedintia se se incepa astadi la 5 ore p. m. — Presedintele redica siedinti'a I-ma la ora 1 p. m.

(Va urma.)

Soldatii de reserva.

Una parte considerabile a soldatilor de reserva este chiamata la arme sub stindartulu monarhului, alu supremului loru belliduce. Datori'a lor de ostasi nu este a întreba dupa cauze, ci a asculta, la casuri date a lupta cu barbatia si curagiu eroicu, a roga pe Ddieu pentru comandanti pre cătu întiepti, pe atata si umani. Restulu ilu cunoscú ei din legile si regulamentele armatei imperiale.

Ore inse popórale monarchiei, ore anume poporul nostru, natiunea nostra romana nu are nici-o datoria către ostasii chiamati din patria, din sinulu poporului? Răspunsu luminatu si demnu se dá la această întrebare mai alesu de către poporale propriu austriace (Cislaitani'a), încă si din unele parti ale Ungariei. Ostasii sunt chiamati tocma acum, dela lucrulu campului; foarte multi din ei sunt casatoriti. Se ajutam pe familiile ostasilor! Acesta e parol'a de di, acesta e apellulu inmiitu, ce se aude din toate provinciile monarchiei. Se ajutam pe familiile ostasilor dusi la regimente din sinulu natiunei nostre preste totu. Acesta este apellulu nostru de astadi.

Ati veditu, că în vecin'a Romania esiste dela 1877 încóce lege speciale, prin care comunele sunt obligate a îngriji de familiile ostasilor, a cultiva agrii lor, a considera pe socii (neveste) de fice, pe pruncii lor de prunci ai comunei si ai patriei. Se nu suferimu a fi tacsati de nepasatori si egoisti către sangele nostru, nu numai de alte popóra, ci tocma si de vecinii nostri de aceeași origine, nationalitate si limba. Romanulu e din natura si traditiuni millenarie ospetaretiu, generosu si milosu chiaru si către straini. Facia cu cei esiti dintre noi la arme nu ni se cere mila, nu gratia, ci implinire de datoria sacra, de legea umanitatiei si a evangheliei. Nimeni, nici insii comandantii nu prevedu viitoriulu, nu sciú cătu timpu au se stea corpurile mobilisate sub arme. Noi scimu una: Nici-unu agru alu familiilor de soldati se nu remana necultivat, ci toate se fia arate, semenate, grapate, în casu de prelungire sapate său secerate, fenatiile cosite, fenulu adunatu si toate fructele campului carate în batetur'a casei, de către membrii comunei, fara nici-o respata din partea respectivelor familii. Vieti'a capiloru de familii, onórea ce facu ei patriei si natiunei, este respata indicita. Din contra, saracirea totale si calamitatea aceloror familii s'ar pface în sarcina grea si rusine pentru comune si poporu.

Avemu noi si de pe la orasie si cetati destui ostasi de reserva chiamati la regimente. Nu ne este permisu se uitamu nici de familiile acelor. Pucina bunavointia patriotica si se potu afla midiolóce, că se le ajutam si pe acelea. Aci se ne aratamu noi zelulu nostru patrioticu, era nu alaturea cu cei ce vérsa bani si sange în luptele electorali.

Preoti cu crucea 'n frunte, medici, sufletesci

ai omenimei suferitorie, atunci candu portati grija si de lipsele materiale ale poporenilor, inpliniti una din cele mai inalte datorintie la care sunteti chiamati. Poporeni seraci, parochu saracu; poporeni pucini la numeru, nici ca mai potu tiené preotu. Sibiu, 9/21 Iuliu 1878.

G. Baritiu.

Ungari'a.

(Agitatiunile electorale cu versari de sange.) Alegerile deputatilor la dieta se voru incepe numai pe la 5 Augustu; dara escesele brutali si batalii barbare s'au si inceputu cu destula furia si chiaru preste asteptarea lumei civilisate, care fusese aplecata a crede, ca legea pedepsitoria votata si sanctionata inainte cu patru ani relative la escesele din alegeri, va fi infricatu si infrenatu pasiunile partideloru. Se pare inse, ca ungurenii se temu de acea lege, ca si de legea pressei din 1848, adeca nimicu. Exemplele s'au datu si semena forte ca se voru mai da. Deocamdata se sciu urmatoarele:

Ministrulu Colomanu Tisza veni deunadi in calitatea sa ca deputatu la Dobritienu, unde fusese alesu, spre a se intelege cu partisanii sei. Acestia lu intemparina cu mare pompa si triumfu, cu iluminatiuni si ospetie. Nu asia omenii din opozitiune, ca-ci adeca adunandu-se si acestia in cete numeroase, pe langa strigatele usitate „diosu cu elu“, intre alte escese derimara si arculu triumfale redicatu in onorea lui Tisza ca si cumu elu ar fi vreunu monarchu.

In orasiulu Gyöngyös s'a intemplat batalia formale, forte sangerosa. Ladisl. Kovács, candidatulu partidei guberniale, seu cum ii dicu acuma, partid'a bosniaca, incepuse inainte cu siese luni se si preapare acolo terenulu, era in septeman'a tr. arunca mii de florini pe ospetie, beuturi si kortes (agenti), pe steguri si proclamatiuni, promisse daruri mari, adaose si amerintiari mari. Candidatulu opozitiunei Sam. Mudrony aduna pe ai sei dumineca in 14 Iuliu spre a se consulta cu ei. Audiendu Kovács de venirea celuia, aduna si elu curendu vreo 250 de ai sei intr'o gradina, unde se puse cepu la cateva buti de vinu si vinarsu. Dupace se inbetara bine, plecara cu tortie (facile), ca se faca lui Kovács serenada; trecura inse in adinsu pe la loculu unde era adunati partisanii lui Mudrony, pe carii incepura a'i bombarda cu petrii. Atata le si trebuia, pentru-ca se se si incinga una batalia din cele mai selbatece, cu tortie aprinse, cu petrii, furci, securi, ciomege etc. Politianii orasiului fura batuti si ei, directorulu politiei, unu advocatu si presedintele adunarei raniti. Numai husarimea chiamata in fug'a mare cu sabiile scoase a despartitu abia pe partide. Douedieci si siese de persoane ranite, intre care diece (10) de morțe, fusera duse in spitale. Altii mai multi cu capetele sparte seu cu manile frante au fostu dusi pe la casele lor, ca se fia vindecati la familii. (Dupa „P. Napló“).

In B.-Pest'a se intempla in ser'a din 10 Iuliu una batalia tatarasca, alu carei urditoriu a fostu chiaru fiulu primariului (Oberbürgermeister) Ráth, dara elu si socii au fostu batuti cumplitu si dati pe usia afara. Acestia n'au fostu proletari, ci patriciani fruntasi.

Conferenti'a alegatoriloru serbi din Ungari'a se ocupa si ea multu cu cestiunea politice de activitate si passivitate; in fine majoritatea se decise, ca inca se mai alega si astadata spre a mai face una experientia de 3 ani. Destulu inse, ca sementi'a fu aruncata la ei, ca si deunadi la slavaci.

Alegatorii romani din Ungari'a si Banatu. Sambata in 20 circula pe la noi unu telegramu dela Temisiór'a, in care se anuntia una programa romanesca, pentru politic'a de completa abstinentia ageru motivata prin experientiele trecutului. Asera, pre candu acestu Nr. era inchiatu, ne veni si acea programa de dato 6/18 Iul. 1878 subserisa: V. Babesiu. Regretamu forte, ca asta-data nu potemu scoate din trena macaru argumentele principali.

Convocare.

Indemnatu de lips'a unei contielegeri asupr'a obiectului importantu pentru alegerea de deputati dietali, — in unire cu mai multi amici de principiu, mi ieu voia a convoca o conferentia electorale, la care invit cu onore pre toti inteligentii romani din limitele fostului comitatu alu Zarandului. — Terminulu intrunirei l'amu ficsatu pentru 28 Iuliu 1878 st. n. dupa mediadi ora 4, in cas'a Dlui Sigismundu Borlea in Bai'a de Crisiu.

Bai'a de Crisiu la 19 Iuliu 1878.

George Secula.

Tractatulu dela Berolinu.

Dupa formul'a usitata de introductiune, in care se chiama in ajutoriu numele lui D-dieu, se premitu numele staturiloru, capiloru de statu si ale tuturor plenipotentiariloru, cati au participatu si confaptuitu la intocmirea acestui tractatu europenu, apoi se incepu articlii tractatului asia:

Art. 1. Bulgari'a este constituita in principatu autonomu, dara tributariu, sub suzeranitatea Maiestatiei Sale Sultanului; ea va avea guvernul crestinu si militia nationale.

Art. 2. Principatulu Bulgariiei va coprinde teritoriale urmatoare: (De aci incolo se descriu nouele fruntarie ale Bulgariiei proprie forte pe largu si cu de-a meruntulu asia, in catu lectoriloru nostrii de dincoace de Carpati nu le pote folosi nimicu lung'a enumerare de nomenclaturi bulgare si turcesci, pana ce nu se va

compune una charta noua si exacta a Bulgariiei, candu apoi se va cunoce si teritoriulu, seu in miliarie seu in chilometrii □.)

Acesta delimitare va fi ficsata la faci'a locului de Comisiunea Europeana, in care puterile semnatori voru fi reprezentate. S'a intelesu:

a) Ca acesta comisiune se ia in consideratiune necesitatea pentru M. S. Sultanulu de a putea sa apere fruntariile Balcaniloru si ale Rumeliei orientale.

b) Ca nu se voru putea radica intariri intr'o radia de diece kilometre in jurulu Samacovului.

Art. 3. Principele Bulgariiei va fi liberu alesu de populatiune si confirmatu de Sublim'a Porta prin consimimentulu Puteriloru. Nici unu membru din dinastiile domnitore ale mariloru Puteri Europeane nu va putea se fia alesu Principe alu Bulgariiei.

In casu de vacantia a demnitatiei principale alegerea noului Principe se va face in aceleasi conditiuni si forme.

Art. 4. O adunare de notabili ai Bulgariiei, convocata la Tirnova, va face, inainte de alegerea Principelui, regulamentulu organicu alu Principatului.

In locurile unde Bulgarii sunt amestecati cu populatiuni turce, romane, grece seu altele, se voru respecta drepturile si interesele acestoru populatiuni in ceea ce se atinge da alegeri si facerea regulamentului organicu.

Art. 5. Dispositiunile urmatoare voru fi temeli'a dreptului publicu alu Bulgariiei:

Diversitate de credintie religioase si confessiuni nu se va putea opune nimerui ca motivu de escludere seu necapacitate in ceea ce se atinge de exercitiulu drepturiloru civili si politice, admiterea la sarcinele publice, functiunile si onorurile sau exercitiulu diferitelor professiuni si industrii in ori-ce localitate.

Libertatea si practic'a esteriora a tutoloru cultelor este asigurata tutoloru locuitoriloru din Bulgari'a, catu si strainiloru, si nici-o pedica nu se va putea pune in organizarea diferiteloru comunitati sau in raporturile lor cu capii lor spirituali.

Art. 6. Administratiunea provisorie a Bulgariiei va fi condusa pana la terminarea regulamentului organicu de unu comisariu imperiale russescu. Unu comisariu Imperialu Otomanu, cumu si consiliu delegati ad hoc de celelalte Puteri semnatarie ale acestui tractatu voru fi chiamati se asiste cu scopu de a controla functionarea acestui regimu provisoriu. In casu de neintelegere intre consiliu delegati majoritatea va decide, si in casulu de divergentia intre acesta majoritate si comisariulu Imperialu Otomanu, Representantii Puteriloru semnatarie dela Constantinopole, intruniti in conferentia, se voru pronuntia.

Art. 7. Regimulu provisoriu nu va putea se se prelungeasca peste noua luni dela schimbulu ratificariloru acestui Tractatu.

Candu regulamentulu organicu va fi terminatu, se va procede indatu la alegerea principelui Bulgariiei. Indatu ce principele va fi instituitu, nou'a organizare se va pune in vigore si principatulu va intra in deplinu exercitiu alu autonomiei sale.

Art. 8. Tractatele de comertiu si navigatiune cumu si tote conventiunile si arangiamentele inchieiate intre puterile streine si Porta si adi in vigore, sunt mantienute in Principatulu Bulgariiei si nici-o schimbare nu se va face in privintia nici uneia din Puteri inainte de a fi consimtitu ea.

Nici-unu dreptu de transitu nu se va percepe in Bulgari'a dela marfurile cari voru strabate acestu principatu.

Nationalii si comertiuulu tutoloru Puteriloru se voru trata cu aceeasi perfecta egalitate.

Imunitatile si privilegiile supusiloru straini, cumu drepturile de iurisdicțiune si protectiune consulara, asia cumu s'au stabilitu prin capitulatiuni si usagiuri, voru remanea in deplina vigore, catu timpu nu se voru modifica prin consimimentulu partiloru interesate.

Art. 9. Sum'a tributului anuale care va avea sa platasca principatulu Bulgariiei curtiei suzerane, transmitendu-lu unei banci, pe care o va desemna in urma Inalt'a Porta, se va fixa in comuna intelegere de puterile semnatarie, la finele antaiului anu-alu esistentiei noiei organizatiuni. Acestu tribut va fi basatu pe venitul de mdilocu alu teritoriului principatului, avendu Bulgari'a se porte o parte din datori'a publica a Imperiului. La fixarea tributului puterile voru avea in vedere partea acestei datorii, care va putea fi impusa principatului pe basea unei proportiuni drepte.

(Va urma.)

Romani'a.

Bucuresci, 8/20 Iuliu. Mari'a Sa Domnulu a inchisu camerele dupa optu luni de activitate prin unu discursu de tron, carele nu va lipsi a trage asupr'a atentiunea Europei, din cauza ca elu se ocupa mai multu numai cu importantele cestiuni, care absorbu tota atentiunea publica.

Contractulu numitu alu lui Crawley inchiatu inainte de 3 ani pentru facerea calei ferate Ploiesci-Predealu, s'a desfiintiatu prin legea ce se vede publicata in „Monitoru“, si licitatiunea noua pentru unu altu intreprenoru se publica pentru dio'a de 11/23 Iuliu a. c.

(Statistic'a scoleloru romane in anulu 1877 pana 1878.) Ministeriulu instructiunii publica urmatoarea statistica despre scolele nostre:

I. Scole primarie rurale: 1265 de baieti, 142 de fete, 495 miste; — peste totu 1902.

Aceste 1902 scole primarie rurale au 1727 invetiatori, 183 invetitoare; 43448 elevi si 4117 eleve.

II. Scole primarie urbane: 136 de baieti, si 117 de fete, peste totu: 253 scole, avemu 644 profesori (381 institutori si 263 institutore) si 27492 elevi (18672 baieti si 8820 fete).

III. Scole secundarie, 35 de baieti si 7 de fete, peste totu 42.

Aceste 42 scole secundarie au 461 profesori si 13 profesore si 7131 scolari (6612 baieti si 519 fete).

IV. Scole speciali: 27 de baieti si 3 de fete, peste totu 30, cu unu personalu di dacticu compusu de 231 profesori si 3 profesore.

Aceste 30 scole speciali au 2086 elevi (1813 baieti si 273 fete).

V. Scole superioare: 2 cu 63 profesori si 558 elevi.

VI. Scole private: 150 de baieti, 73 de fete si 13 miste, peste totu 236.

Aceste 236 scole private intrebuintieza 604 profesori si 275 profesore.

Cu 10811 scolari (7375 elevi si 3436 eleve).

Desastrulu ce ajunse pe genialele barbatu de statu, emintele romanu si patriotu dn. ministru presedente Ioanu Brateanu, in urm'a spamei calioru candu se intorcea ser'a dela M. Sa Domnulu din resedenti'a de vera unde prandise, a datu ocasiune la manifestari generali de simpatii, in catu a storsu chiaru si mirarea celoru mai inversiunati inamici ai sei. Este cam tristu, e inse adeveratu, ca toema la ocasiuni de acestea triumfa virtutea. Dupa scirile din urma domnulu Brateanu, care prin resturnarea trasurei fusese confionatu asia de reu la capu, catu isi perduse consciint'a, sub cur'a cea mai buna ce se pote, se afla pe calea insanetosiarei. Intr'aceea ministrii de esterne alu Russiei si alu Austriei espressa pe cale telegrafica prin consiliu generali din Bucuresci parerea de reu a Maiestatiloru imperatesci pentru accidente intemplatulu dlui Brateanu. Mai multi alti principi si persoane illustre din Europa adressara directu dlui Brateanu telegrame de felicitare, pentru-ca a scapatu cu vietia.

Din strainatate.

Scirile rele continua a veni pe urm'a congresului din mai multe parti ale Europei. In altu numeru amu semnalatu profund'a neindestulare a tieriloru si poporaloru interessate immediatu la tractatulu din Berolinu. Astadata se adeveresece si mai multu.

Negotiatiunile de ocuparea Bosniei intre Austri'a si Turci'a curgu forte anevoia.

Itali'a intrega iritata din caus'a rezultatelor congresului, pretinde Triestulu si Tirolulu pre catu este italianu, ca desdaunare. Dela Milanu pana la Neapole se tienu preste 50 de meetinguri.

Persecutiunile din Russi'a in contra Evreiloru.

In Russi'a situatiunea Evreiloru e mai rea de catu in ori-ce alta tierra din lume. Cu tote astea nici-o a miia parte din cele ce se intempla nu ajunge la cunoscintia Europei, ca-ci Evreii din Russi'a se temu de a face scomotu seu de a adresa proteste, pentru-ca sciu ce'i astepta intr'unu asemenea casu. Totusi diarele straine aducu unele amenunte despre escesele ce s'au ivitu in timpulu din urma in diferite localitati din Russi'a si cu deosebire in orasiulu Kalish. Si aci n'a fostu nici mai multu nici mai pucinu, de catu o persecutiune curatu religioasa si facuta cu premeditatiune. In aceeasi di in care s'a intemplatu invalmasiel'a dela Kalish, dice „Posener Zeitung“, si aprupe la aceeasi ora, s'au ivitu rescole in contra Evreiloru in localitatile de prin prejuru Wargu, Blaski, Wunska, Wala s. a. In Kalish Evreii au fostu macelariti pe strade, femei si copii omoriti, cas'a rabinului si sinagog'a au fostu derimate, de n'a mai remasu petra pe petra, era asia numit'a thora a fostu rupta bucati si data in prad'a ventului. Comandantele husariloru care se afla in orasiu s'a rapeditu calare cu sabi'a scosa si a scapatu cati-va copii evrei, pe care poporatiunea infuriata se pregatia se i sfasie. Garnisona se afla dislocata prin satele de prin prejuru, si comunicatiunea telegrafica fiindu intrerupta, nu s'a pututu recurge la fortia armata, de catu a dou'a di, astu-felu, ca poporul a avutu totu timpulu ca se dea cursu liberu fanatismului seu religiosu.

Immediatu dupa sosirea armatei s'au inceputu arestarile asia, ca chiaru in din'a urmatoare au fostu arestati peste 50 de individi, intre cari mai multi preoti, care atitiasera pe poporu la rescola.

Nu vedemu inse ca Alianti'a Isradlita se dica ceva despre aceste si multe alte persecutiuni ce se intempla in Russi'a in fia care anu si in nenumerate localitati.**)

Ea areta persecutiuni tocmai acolo, unde nu sunt de locu. Ce aru dice ea ore si ce galagia n'aru face Israelitii din Europa intr'ega, candu s'aru

*) Gimnasie.

**) Nu dieu, ca alianti'a israelita scie forte multu de frica Russiei.

Red. Obs.

intempla în realitate, ca unui Evreu din România să se i-se spargă capul de către unu creștinu?
(Dupa „Rom.”)

Correspondenție particulară ale „Observatorului”.

Lapusiul ungh. 18/7 1878. Candidare de ablegatu dietale. Adi s'au adunatu la casa comunala vreo 60 inși din cerculu electoral alu Lapusiului, — între cari au fostu cam jumetate preoți, docenti și notari de naționalitatea română. Presedintele ad hoc C. Técsi încunoscîntă pre cei adunați despre scopulu conchiamarei la conferență, că se se formeze subclubulu partidei liberale guvernamentale. — Adv. Asztalos pretinse cetirea programului partidei; jud. pr. Gyárfás ei răspunde, că acela e celu vechiu cunoscutu, modificabilu dupa jurstari, — în urma se enunță că conferența adopta programulu, pe care nimene nu-l cunoșce! După aceea se propuse candidarea unui ablegatu pentru diet'a viitoră, și se proclamă Simo Lajos, fostu ablegatu, esmitendu-se o deputațiune de vreo 26 membri sub presiedintia protopopului Samuel Cupsia, că se invite pre deputațiune a primii increderea ce i s'au respicatu. Acea deputațiune are se si împlinescă misiunea în 20 Iuliu. S'au discutat pro et contra, deca candidatul are se si desfășure programulu său nu; în urma se lasă la bunăvoință a lui, că se faca cumu va vrea elu.

E caracteristicu, că până candu în viața publică și administrativă folosirea limbii române e eschisă, magiarii adunați au poftitu pre protopop. Cupsia, se espuna si în limb'a română scopulu și decisiunea conferenței, ceea ce a și facutu.

Se vorbesce din partea comunelor din Chiórú îngrimate în acestu cercu, că au pasitu de ablegatu dn. A. Medanu că contracandidatu. Cu ce program? nu scimu; dara credem că națională opozițională. — Dn. Medanu ar si putea reesi prea usioru facia cu puterea discreționară a medeloceloru din fondulu de dispozițiune și a blideloru de linte ce stau spre dispozițiunea unoru preoți români, — precumu prea tardia decisiune a conferenței electorale române, ne face a ne îndoi despre reesirea candidatului nat. opozițional*).

În 23 Iuliu se va ținea pertractarea pre temeiulu § 331 cu cod. pen. în contra judelei processuale Franciscu Gyárfás la jud. cerc. de aici în urm'a încusei lui Alesandru Zaharia din Poian'a porcului, care fôra nici-o cauză capatase mai multe palme, lovitură brută de la inculsatulu în cancelaria, în prezența mai multoru inși, sub pretestu că „au răgnitu”. Numitul Zaharia adevăratu lucrându la fenu într-o gradină vecină a contelui Eszterházy, patimindu de friguri s'a fostu culcatu, era soții lui, copii tineri, au cantatu nise doine cunoscute. Acelea hori și doine l'au scandalisatu pre domnulu jude processuale**); si lui Zaharia ne succedendu i escusarea că nu elu a cantatu, trebuî se suferi și se primască darulu parintescul! Suntemu curiosi de rezultat. Unulu.

Pre aici dela Rusali ploi'a curge — cu pucina întrecumare — neîncetatu — care aduce pre poporu la desperațiune!

Timisiora, 17 august 1878. (Miscările electorale) în întregu comitatulu nostru sunt în decurgere, pregătirile toate-să făcute, era candidații de deputați se gramadesc în fața care cu programe lungi și frumoșe, unulu mai liberalu de cătu altulu, unulu mai iubitoriu și mai doritoriu de prosperarea poporului, a comerțului, a industriei, a țării, a „națiunii” etc.

Poporulu tăce și le ascultă, era cei ce se pricepu la lucruri de acestea le răspunde: prin vorbe frumoșe vi ascundeti scopurile și sentimentele, prin „liberalismulu” vostru produceti sclavi'a cea mai crancenă!

Dara cea ce dore pe romanulu bine sentitoriu, pe romanulu cu inima pentru poporulu și națiunea sa este, că poporulu, preotimea și întieleginti'a română din acestu comitat, cu ocaziunea acestoru alegeri, nu desvolta nici o grijă de interesulu seu propriu, ci tacu cu totii tăcerea pescelui.

Doze potu fi cauzele principale ale aceste neinteresari, ale aceste tăceri.

Un'a e, că poporulu și națiunea română n'a mai vedutu nici candu unu bine dela diet'a țării pentru ei, ci din contra, de si nu chiaru nemidlocitu, dara medlocitu, prin organele țării, prin administrațiunea generală a țării, totu necasuri, sareini si neajunsuri li s'au facutu așa, în cătu poporulu e desgustatu de toate, si pare că a perdutu cu totulu speranța într'unu venitoriu mai bunu.

Alt'a e, că poporulu s'a scărbitu de procederea organeloru politice la alegeri de deputați dietali, cari totu de-a un'a prin diferite secături facea gâlceava între alegatori, în cătu acestia ori votau cu candidații regimului, ori erau desprețuiți, batjocoriti, dora si batuti.

Cu toate acestea înse neinteresarea romanilor nu se pôte incuviința; ea nu numai că nu e bună, ba chiaru rea, daunosa și periculosa, pentru-că sémăna a letargia, ignoranța; era acestea sunt semnele sigure ale totalei decadente materiale și spirituale în poporu. Si până candu poporulu nostru tăce, neromanii lucră din respoțeri, candidăza în cercurile curatu său în majoritate românesce, se urca pe umerii poporului, dau spate cu

regimulu, cu contrarii poporulu romanu, si continua intru a face rele, se mandrescu cu increderea poporului romanu, cu consimțimentulu și cu învoirea lui la aceste si la toate relele din țiera.

S'au ivitu multime de candidați dietali în cercurile românesce, chiaru si jidani, si se lauda în gur'a mare că „reusirea lor este sigură”.

Pôte fi că se înșeală în speranța, dar' pôte se fia si adevăratu, că-ci în multe locuri am mai vedutu asemenea casuri.

Destulu înse, că acést'a aparițiune este unu lucru tristu, din punctu de vedere națională românescu.

Eu asi vré se me convingă cineva, că ce interesu a potutu seu pôte se aibe înainte ochiloru sei acelu alegatoriu romanu, acelu preotu romanu de ori ce confesiune și religiune, carele ar' da votulu seu unui jidanu? Ore unu atare votu pôte elu speră dela unu deputatu jidanu că-i va sprigină națiunea, cultur'a, religiunea, biseric'a, preotimea ori alte interese ale sale naționale, confesiunale etc.?

Se dicemu înse, că si cele facute până aci, cătu si câte se voru face în venitoriu d'al de astea, s'au facutu prin corupțiuni, presiuni etc.

Ei bine, vreu se credu în aceste motive; dar' au trecutulu multi ani de candu în patri'a noastră alegerile de deputați dietali s'au facutu pe rachi, pe cărnati, prin corupțiuni, prin demoralisari și presiuni, era nu dupa convingerea curată, — si totu asia de multi ani sunt, de candu poporulu si preotimea noastră asuda cu secerisulu fructelor acelor alegeri. Si deca pe atunci, pe candu s'au începutu acestea, puterea cuventului naționalu, ce pucea din inimile curate, nu au potutu învinge a capacitate poporulu despre urmarile neprevădute de elu; deca atunci cuventulu bardiloru naționali nu au potutu preveni si delatură acele reuturi, ore astadi, candu vedem toate cu ochii, candu esperența si faptulu deplinitu ilu pipaimu cu manile, — candu toate astea sunt atatu de amare, în cătu ele prin amaratiunea lor, prin lipsele, greutățile si suferințele diurne facu si pre celu mai întunecat la minte se-si vina în ori si se-si deschida ochii, ore astea toate astadi se nu fia convinsu pe poporulu si pe preotimea română despre pericolulu ce resulta din abuzarea de votu??

Ore înca se nu pricepa ei, că ce însemnatate are cuventulu: „liberalismu”, „patria”, „națiune” — în gur'a domniloru dela putere si a candidatoru si ministriloru de jidovi?

Sermana preotime, sermanu poporu romanu! În lege, adevă pe papiru, stă tipăritu că Tu, națiunea Ta, biseric'a Ta, școl'a Ta si confesiunea Ta este recunoscută si egală îndreptățită în patria, si totusi de faptu cum stai între celelalte popora, confesiuni, națiuni conlocuitoare? Ore starea ta, contrastulu existente se nu-ti bata la ochi? se nu o vedi tu, neci simțiesci? — Nu se pôte!

Preotime română! en privește la preotimea rom-catholica, la starea si pusețiunea ei, si întreba-te, de faptu esti egală cu ea? Nu!

Si ore de ce nu? Esti Tu dora mai nedemna de cătu ea? nu faci si Tu statulu servitiele Tale? nu servești si Tu creștinismulu, că ea?

Au nu esti Tu cu ea „frate în Christosu”?

Era deca esti, ore de ce se nu fii si „frate la pâne si la vinu”, candu pânea si vinulu este „trupulu si sangele lui Christosu”!

Asia — é! „mi veti răspunde, căti veti ceti acestea, ma totusi nu cutezați se vi sprimați credința cari'a ve-ati consacratu, nu cutezați se sustieneti principiulu dela care nu vi este permis a ve abate. Si acestea de aceea nu, pentru-că candidații de straini si de jidani prin programe politice lungi, frumoșe științifice, ve condamna la nescință, prin lumina la întunecatu, prin liberalismu, la sclavismu; prin vorbe dulci ve nutrescu cu amaru pe voi si pe turmele vostre!

Atatu poporulu, cătu si preotimea română se vaiera de neajunsuri, de sute si mii de necasuri, apăsări greutăți s. a., si totusi nu cuteza că mai antai ei inși se-si ajute, precumu dice si s. scriptura, ci mai bine-si plăcă umerii la straini, că se-i îngreue si mai multu.

În diet'a țării, în parlamentu, acolo e locul dela care vi pôte veni ajutoriu; acolo este isvorulu tuturor bunatatoru, precumu si alu relelor! Dăca aveți dureri, acolo cereți ajutoriu si vindecare; si dăca vi se încuie usiele, bateti la ele unu anu, doi, trei, diece ani, si fii siguri că vi se voru deschide, pentru-că înainte șeraciloru chiaru si usile raiului se deschidu!*

Mai consultu, mai folositoriu ar fi deci si mai corespunditoriu intereselor poporului si preotimei române, că se nu fia nepasatori de alegeri, si deca nu au înteligenți români, ori nu au încredere în cei ce aru fi, — atunci aléga-se mai bine ei de ei, de cătu se consimția cu alegerea jidanilor, pentru-că acesti'a se mandrescu cu increderea lor, cu votulu lor si dovedescu consimțimentulu lor la toate relele si asupririle lor!

Not'a redacțiunei la acestu apellu îndreptatu mai alesu cătra preotime. Optu corespondenție ne mai stau pe mēsa, scrise totu în tonulu dorerosu si în spiritulu greu mustatoriu alu acesteia, si toate au dreptate. Noi înse, pe cari ne dore si ne arde până la sufletu că si pe ddni corespondenți acea stare a lucrurilor, îi rogamu, că fôra se acopere intru nimicu misiunile exclusiv românesce, precumu nici nu le acopere, se nu si uite nici-odată a face studiu seriosu comparativu între neajunsurile românesce si între ale altora, între indolența românească si între a celorlalte popora.

Este de notorietate publică împregiurarea, că în nici-o parte a Ungariei, alegatorii nici-unei naționalități

*) DV. poteti se vorbiti asia în Ungari'a, că ve aflatu în patri'a proprie, pe terenu legale. Cu totulu altu-ceva este în Transilvania. Red.

si nici-unei partide, nu mergu de bună voia la urn'a electorale, ci său numai de silă, său numai pe bani, pe beuturi, pe promisiuni de interese particulare. Aci este locul se ne întrebam: Existe ore convicțiune despre pericolu acestoru abuzuri? Până acuma nici o convicțiune la poporu, nici-unic'a. Masele cele mari n'au nici o idee despre importanța dreptulu electoral, nu au nici chiaru $\frac{2}{3}$ parti ale preotimei. Chiaru si poporale cele mai înaintate ale Europei abia au venit la cunoscința de vreo 30 de ani încôce, că libertățile constituționale presupunu la poporu cultura superioară si totu-odată mari avutii materiale. Civilizațiunea sarantoca este celu mai siguru apostolu alu despotismulu. Apararea libertatoru omenesci contra tiraniei de ori-ce natura, cere multa știință si mari sacrificii materiale. Cu frase frumoșe si cu câte două sutisioare bani de drumu, până i lumea si pământulu libertatea nu o vei vedea cu ochii. Apoi poporale au invetiatu se cunôsca din esperiență, că despotismulu parlamentar este multu mai uritu si mai gretiosu decâtu celu autocraticu. Cu cătu mai virtosu se disgusta cineva de unu parlamentu, în care siedu atâti ômeni alesi cu bani, si cu cele mai selbatece versari de sange. Apoi, a siede acolo 10 ani si a nu folosi națiunei tale nimicu pe lume, pucinu lucru este acesta? Asia, constatam cu dorere aceea ce vedem cu ochii nostri, dara nu ne miram. Ele sunt numai consecențele unei sisteme vechi, funeste, destructive, restaurate din nou si sustienute cu cerbicia ôrba. Cu toate acestea, crim'a cea mai cumplită ce amu potea se comitemu ar fi, candu amu desperă de dreptatea dumnedească, de vitalitatea proprie, de victori'a definitivă a civilizațiunei adevărate.

Din Bucovina. Prea onorate Domnule! Comitetulu Societății pentru cultur'a si literatur'a română în Bucovina a decisu, conformu cu §§. 13 si 20, p. 2 din statute, a se ține Adunarea generală ordinară în Cernăuți marti în 4/16 Iuliu 1878 la 3 ore după amēdi-di în localitățile Societății.

Subscrisulu vice-presiedinte, conchiamandu în puterea §. 17 Adunarea generală pe numit'a di, are onôrea de a ve face Domniei-Vôstre respectuoșe invitare, ca se binevoiti a participă la acēsta Adunare.

Programulu Adunarei va fi, precumu urmēdia:

1. Raportulu comitetului despre lucrarile sale în anulu 1876 si 1877;
2. Raportulu revisoriloru despre cercetarea socoteloru anului 1876 si 1877;
3. Raportulu comitetului privitoriu la modificarea statutoru, anume a §. 14, p. 1, §. 16, al. 2, §. 17, al. 5 si 6, §. 18, al. 1 si 2, spre a se puté suplini presiedintele si vice-presiedintele la întemplantu de absintia necesită;
4. Incuviințarea budgetulu Societății pe anulu 1878;
5. Discursuri si propuneri eventuale privitorie la interesele Societății;
6. Alegerea vice-presiedintelui, a cinci membri ai comitetului pe trei ani, si a cinci membri pe doi ani, conformu §. 14, p. 1 si §. 18;
7. Alegerea comisiunii de trei membri spre cercetarea socoteloru anului 1878, conformu §. 14, p. 6.

Cernăuți, 17/29 Iuniu 1878.

Silvestru Morariu,
vice-presiedinte.

Miron Calinescu,
secretariu.

Cursulu monetelor în val. austr.

Vienna, 22 Iuliu.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.49 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.27 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germană de 20 marce	„	12.10 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcescă	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	101.05 „

Nr. 524/1878.

29 (1—2)

Concursu.

La școlele granitieresce din fostulu regimentu romanu I-iu sunt de a se conferi cu **1-ma Septembrie** a. c. st. n. următoriele statii invetiatorești:

- I. Una stațiune de invetatoriu diriginte la școl'a din Orlatu cu unu salariu anuale de 350 fl. cortelu, gradina si 12 orgie lemne de focu ori în natura ori în relutu.
- II. Doue statii de invetatori diriginti la școlele din Margineni si Barumare cu câte unu salariu anuale de 300 fl. cortelu, gradina si lemne de focu.
- III. Trei statii de invetatori secundari, la școlele din Margineni si Lis'a cu câte unu salariu anuale de 180 fl. cortelu si lemne de focu si un'a la școl'a din Vaidarece cu unu salariu anuale de 240 fl. cortelu si lemne de focu.
- IV. Un'a stațiune de invetatoriu adjunctu la școl'a din Orlatu cu unu salariu anuale de 200 fl. si 12 fl. 60 cr. relutu de cortelu si 3 orgie de lemne de focu ori în natura ori în relutu.
- V. În fine una stațiune de secretariu la Comitetulu centrale din Sibiu cu unu salariu anuale de 600 fl. si 150 fl. relutu de cortelu = 750 fl. solvindi în rate lunare din fondulu școlastecu granitierescu.

Aspirantii la acesta stațiune — pre langa recenziile îndatinat — eau de a documenta, că sunt pedagogi absoluti, practici adevă probati pre terenulu școlastecu.

Acela, care va posiede si limb'a magiara si germană — pre langa deplin'a calificatiune — va fi preferitu.

Suplice instruite cu documentele necesare se primescu până în **10 Augustu** a. c. st. n. la

Comitetulu administrativu alu fondulu școlastecu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I. din Sibiu.

Tipariulu lui W. Krafft în Sibiu.